

DOSARUL „PIONULUI OTRĂVIT”

Animat de vizibile intenții ofensive, negrul se grăbește să-și aducă regina în joc chiar de la mutarea a șaptea, exercită presiuni asupra poziției albului, ameninșând chiar capturarea pionului de pe cîmpul b2. Dar albul nu se apără, îl lasă pe negru să ia pionul neapărat. Cu gîndul, ușor de ghicit, de a obține în schimbul acestui sacrificiu o dezvoltare mai rapidă a pieselor sale și posibilitatea unui atac pe centru sau pe flancul regelui, pentru alb, pionul de pe b2 pe care-l face cadu adversarului este un „pion otrăvit”. Pentru negru, pionul reprezintă un cîștig material. Sigur de sine, optimist, negrul consideră că are o poziție suficient de solidă pentru a rezista atacului alb și a rămîne, în final, cu un pion în plus, decisiv pentru rezultatul partidei...

S-au împlinit trei decenii de cînd albul și negrul își încrușează spadele în jurul „pionului otrăvit”. Această variantă din Siciliană, apărarea Najdorf, a devenit celebră și în lumea neșahiștilor în anul 1972, cînd ea a survenit în „meciul secolului” disputat de Bobby Fischer și Boris Spasski. Ideea unui „pion otrăvit” amuza, capta interesul, intriga. Uimit de popularitatea de care șahul s-a bucurat atunci, dintr-o dată, în întreaga lume, ca o formă înedită de manifestare a culturii secolului nostru, ziarul londonez „Times” a dedicat jocului regelor un articol de fond pe care l-a intitulat „Cazul pionului otrăvit”.

În partida a șaptea a meciului lor, Fischer, care conducea cu 3,5—2,5, a acceptat jertfa pionului. Spasski a încercat să-i prindă regina într-o capcană, ulterior a sacrificat un al doilea pion pentru a-și dezvolta atacul. S-a ajuns în poziții sălbatice care au făcut deliciu spectatorilor; agențiile de presă își opreau emisiunile obișnuite de știri pentru a difuza în lume mutările celor doi mari maeștri. Bobby s-a apărat cu dirzenie

și albul a început să se gîndească tot mai mult, pentru a găsi noi căi de continuare a ofensivei, și la mutarea a 18-a consumase cu 58 de minute mai mult decît partenerul său. În criza acută de timp care a urmat, Spasski s-a descurcat bine și la întrerupere avea numai un pion în minus, într-o poziție nu lipsită de resurse pentru alb. După reluarea jocului s-au făcut doar puține mutări și cei doi supermarimaestri și-au dat mîna convenind să-și împartă punctul.

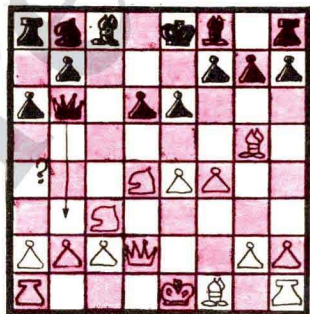
Cînd a început partida a 11-a, scorul devenise 6,5—3,5 pentru Bobby. Spasski i-a aruncat mînușa, jucînd din nou 1.e4, invitîndu-l pe Bobby să joace iar Siciliană, varianta mult controversată. Fischer a acceptat sfidarea și mutările au repetat deschiderea din partida a șaptea, „pionul otrăvit” a fost capturat. După cîteva mutări Spasski a adus o îmbunătățire jocului alb, pe care adversarul a subestimat-o. Drept pedeapsă, Bobby a trebuit să suporte un atac cumplit. A cedat la mutarea a 31-a fără să fi apucat să facă rocada. Ceea ce nu l-a împiedicat, totuși, să cîștige meciul în mod strălucit, cu 12,5 la 8,5...

Se părea că varianta atît de controversată pînă atunci fusese condamnată la moarte. Cine va îndrăzni să mai ia pionul b2 cînd nici măcar marele Bobby nu a reușit să salveze poziția negrului? Pessimismul nu au avut dreptate. „Pionul otrăvit” a continuat să fascineze atît pe alb cît și pe negru, fiecare găsind antidoturi împotriva cărora, la următorul mare concurs internațional, se găseau alte replici. În „Informator” nr. 34 sînt publicate cele mai importante zece partide cu „pionul otrăvit” jucate în al doilea semestru din 1982. Albul a cîștigat de patru ori, de tot atîtea ori a ieșit victorios negrul, de două ori s-a înregistrat remiză. Cu alte cuvinte, meci nul...

Unul din cele mai recente

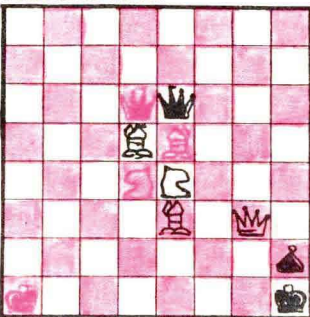
dueluri pe această temă l-a prilejuit „turneul maraton” din Indonezia, noiembrie-decembrie 1983, cu 22 de participanți (pe primele trei locuri Timman — Olanda 15,5 p., Portish — Ungaria 14 p., Iusupov — U.R.S.S. 13,5 p.). Albul a jucat o continuare aleasă de Tal la Soci, în 1982 (10.Ne2) și în cursa contra cronometru dintre atac și apărare negrul a pierdut. Albul este deci din nou mai pu-ternic. Dar pînă cînd?

Alb-LOBRON, negru-HU-LAK 1.e4,c5 2.Cf3,d6 3.d4, c:d4 4.C:d4,Cf6 5.Cc3,a6 6.Ng5,e6 7.f4,Db6,8.Dd2

A lua sau a nu lua „pionul otrăvit”? Aceasta este întrebarea...

8...D:b2 9.Tab1, Da3 10.Ne2, Cc6 11.C:c6,b:c6 12.0—0,d5 13.Rh1, Nc5 14.N:f6,g:f6 15.e:d5,f5 16.Nh5,c:d5 17.C:d5, Ta7 18.Tb8,c—0 19.Tb3, Da4 20.Cf6¹, Rg7 21.De1, Th8 22.Dh4,h6 23.Td1, Da5 24.Tg3¹, Rf8 25.Ch7¹, Re8 26.Df6 și negrul cedează. Problema nr. 36

Albul joacă și dă mat în două mutări.

U. VĂLUREANU